

PRZYCHODZĄCY (136) *part praes act*

o jasne.

sg m N przychodzący (8). ◇ G przychodząc(e)go (7). ◇ D przychodząc(e)mu (5). ◇ A przychodząc(ego) (53), przychodzący (6); -ého (1); -(e)go (52). ◇ I przychodzącym (2). ◇ L przychodzącym (1). ◇ V przychodzący (1). ◇ f N przychodzącą (2), przychodząc(a) (1). ◇ G przychodząc(e)j (3). ◇ A przychodzącą (2). ◇ n N przychodząc(e) (2). ◇ G przychodząc(e)go (2). ◇ A przychodząc(e) (1). ◇ pl N m pers przychodzący (2). *subst* przychodząc(e) (3). ◇ G przychodzących (13). ◇ D przychodzącym (4). ◇ A m pers przychodząc(e) (4), przychodzących (1) *ReszList*. *subst* przychodzącé (10); -é (2), -(e) (8). ◇ If przychodząc(emi) (1). ◇ L przychodzących (2).

Sł stp notuje, Cn s.v. prostujący się, Linde XVII w. (z Cn) s.v. prostować.

1. *Przybywający, zjawiający się w jakimś miejscu po pokonaniu jakiejś drogi; veniens HistAl, Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, JanStat; adveniens Mącz, Modrz; iniens Mącz; accedens, ingrediens PolAnt (61) :*

A. *Z podmiotem żywotnym (lub jako taki ujmowanym) (49) :*

a. *O ludziach; w zasadzie łądem i pieszo, też wodą; w wypadku dłuższej drogi możliwe też: jadąc (38) : Iniens, Przychodzący. Nádchodzący. Mącz 105a, 481a, b.*

przychodzący do kogo (3): LubPs E3; Izali tám iákim tzároványm Oleiem/ błotem/ álbo Solą krzcíl [Jan Chrzciel] Kryšťulá Syná Božego/ y on lud przychodzący do niego? KrowObr 83v; RejPos 283.

przychodzący do czego [= do urzędu, instytucji, miejsca, gdzie coś się mieści] (4): A ordo/ ták około reyeľtru/ iáko y między oľobámi przychodząc(emi) do łádu/ obyczáiem Trybunálřkim/ przy łádzíech záchowan byďz ma. SarnStat 418; przed Piřárzem y Komorniki ludźie/ do kšiąg przychodzący/ zapify bęďą czynić w kšięgách SarnStat 745 [idem 916], 716, 916.

przychodzący do czego [= w jakim celu] (1): A gdy widźiał [Jan Chrzciel] wielu z Pháryfeulfow y Sádduceulfow przychodzących do krztu řwego/ mowił im: [...] WujNT Matth 3/7.

przychodzący ku komu (1): widźiał [król danajski] we řnie trzi krole ku řobie przychodzące w wielkiey sławie HistRzym 99v.

przychodzący z czym (2): Sřtał řie yák oblubyenyec ten Pan wřfechmogący/ Z wyelkyemi dáry do nas záváďy przychodzący LubPs E3; SarnStat 716.

Ze zdaniem celowym (3): Abowiem to mowi Pan Bog řřráelřki do domow miáťtá tego [...] y ku ćwierdzam/ y do mieczá przychodzących/ áby [...] Leop Ier 33/5; Y mowił Ian do zgromáďzenia ludźi przychodzących áby byli nurzáni od niego: [...] CzechRozm 257v; WujNT Luc 3/7.

Wyrażenie: »na pomoc przychodzący« (1): obiecuiemy to wam iż wřzelkiemu wáľzemu boiáryźnowi nam na pomoc przychodzącemu [in nostrum subsidium venienti] dzieřięć złotyř [...] dany HistAl F7v.

Szeregi: »przychodzący i odchodzący« = zaczynający i kończący swoją służbę (1): ZAř řynowie Izřáelowi wedle licźby ich [...] słuźyli krolowi wedle řpráwy wřzech odmian/ przychodzących j odchodzących [quae ingrediebantur et egrediebantur] co mieřięć wedle wřzech mieřięcy przez rok BudBib 1.Par 27/1.

»przychodzący abo stawający się« (1): iefliby [...] áktor obwinionégo/ [...] ábo tēz z obwinionym przychodząc(ego) ábo řtawáiáćego řie zábił ábo vbił/ tákowy [...] SarnStat 1174.

αα. W funkcji rzeczownika (7) :

przychodzący do kogo (2): y przyimował [Paweł] wżytki przychodzące do niego *BudNT Act* 28/30; *NiemObr* 36.

przychodzący ku komu (2): [słowa Chrystusa:] przychodzącego ku mnie nie wyrzucę precz *BudNT Ioann* 6/37, *Luc* 6/47.

przychodzący skąd (1): wiedz iżz około rzeczy iufz w wierze S. poştánowionych/ nietylko ciebie/ ále y z niebá przychodzące⁸⁰/ niepołtuchamy. *SkarŻyw* 300.

Przen: O mistycznym przyjściu człowieka do Boga lub o Jego poznawaniu (2) :

przychodzący przez kogo ku komu (1): Zkąd też zbáwić doştátecznie może przychodzące przezeń ku Bogu/ zázwždy żywąc ná (to żeby fię mogli) przyczyniáć zá nimi. *BudNT Hebr* 7/13[25].

Wyrażenie: »przychodzący przed boskie lice« (1): Synu/ ípłodzony z nacyjftłzey dziewice/ Przychodzącemu/ przed twe Boskie lice/ Nádzieię zmocni *GrabowSet* P.

α. *Zbliżający się idąc, ale nieosiągający jeszcze miejsca docelowego* (4) : A gdy fie to dzýało Iozef potzał wchodzytż wdom onego xyążęcy/ a oná panna byeżawfzy do wietzernika patrzała zokna na Iozefa przychodzącego *HistJóz* B3v; *Leop Dan* 10/20; Herilem filium adventare video, Widzę páńskiego lyná przychodzącego. *Mącz* 155c; *RejZwierc* [28³]v.

β. *Przybywający z daleka, z innego miasta lub kraju* (7) :

przychodzący skąd (6): vżrzał [Salomon] niektorego człowieká ymieniem Márhołtá przychodzącego od wchodu flońcá *March*¹ A2 [idem] *March*³ T7; *BibRadz Apoc* 16/12; *BudBib 4.Esdr* 1/38. Cf *przychodzący skąd dokąd*.

przychodzący skąd dokąd (2): opowiedzieli poşt przed obliczem Iehowy wżytkiemu ludowi w Ieruzalimie/ y wżytkiemu ludowi przychodzącemu z miaft Iehudfkich do Ieruzalimá. *BudBib Ier* 36/9; ci [członkowie kompanii S. Trinitatis] połpolicie pielgrzymow do Rzymu z połtronnych kráíow przychodzących przez trzy dni podeymuiá *ReszList* 166.

αα. W funkcji rzeczownika (1) : Druga [ustawa]/ áby gołpody iáko przychodzącym były bezpieczne/ ták też im lámym bezpieczne były. *ModrzBaz* 63v.

γ. *Nacierający, przybywający walcząc* (2) : Opifuie [Bóg w Piśmie Św.] też y prędkość/ y moc/ y gotowość/ y bieglóść walczenia woýfk przychodzących [Nabuchodonozora] *ModrzBaz* 108v.

αα. W funkcji rzeczownika (1) :

W przeciwstawieniu: »przychodzący ... odchodzący« (1): Mayá też być [młodzieńcy] ćwiczeni ktorym obyczaiem mayá ku łobie przypułzczać przychodzące/ y ktorym odchodzące odpułzczać *KwiatKsięż* D3v.

b. *O zwierzętach (bez użyć traktowanych antropomorficznie) [zawsze przekład tego samego tekstu i nawiązania do niego]* (8) : Lecz naiemnik y kthory páłtyrzem nie ieft/ ktorego nie łá owce włafne/ widząc wilká przychodzącego odbiega owiec y vćieka *BibRadz Ioann* 10/12; *RejPos* 122; *WujNT Ioann* 10/12.

przychodzący do kogo (1): Iż oni pśi ták iáko ie pirwey wykłádał/ ktorzy widząc wilká przychodzącego do owieczek iego łzczekáć nań nie łmieli *RejAp* 193v.

Przen (4) : O nędzny bálwánie á mizerny naiemniku/ kthory widziłz tuż nie dáleko wilká przychodzącego/ á nie thylko przychodzącego/ ále iuż máło nie pod oczymá thwemi drapieżącego łtadko [...] / á ty kryiefz łeb w ziemię *RejZwierc* 186.

przychodzący do kogo (2): ábowiem pfy niememi z gárdły zátuczónemi/ ktorzy chociay widzą wilká przychodzącego do owieczek Páńńkich/ nie tylko záwołáć ále y záłzczekáć nie vmieią. *RejAp* [13]v; *RejPos* 346v.

c. *O istotach niematerialnych: w sposób nadprzyrodzony (tu możliwe wyobrażenie ruchu w pionie)*
(3) : Y sftáł łie gwałthowny łzum z niebá/ iákoby gwałthownego duchá przychodzącego/ y nápełnił włzytek dom *RejPos* 140v.

przychodzący na kogo (1): y widziáł [Jezus] Duchá Bożego sftępuiącego iáko gołębicę/ y przychodzącego nań. *WujNT Matth* 3/16.

przychodzący skąd (1): Ale łyłzyłz iáko ten Anyoł święty przychodzący od włchodu łłóńcá Pan náłz Iezus Kriřtus/ ktory miał v łiebie pieczęć Bogá żywego/ á nie piłze oby iá dzierzał w ręku *RejAp* 66.

B. *Z podmiotem nieżywoym (12) :*

a. *O przedmiotach (2) :*

przychodzący dokąd (1): BIádá ziemi ktorá záćimiiáią żagle przychodzące do niey [*Vae terra umbrae alarum*] *BibRadz Is* 18/1.

α. *O przedmiotach wymagających transportu, tu o towarach [skąd] (1) :* VKazáli liřt [...] : iż im wolno rozmáitych kupi przychodzących z rozmáitych kráin łkład mieć w Krákwie ná wieczność. *SarnStat* 960.

b. *O zjawiskach fizycznych (3) :*

przychodzący ku czemu = mieszający się z czym (1): Takieź wilgota wnątrzną ku nim [*ziółom*] przichodząca ielźcze więcey im odeymuie moci dla tego nie łzkodzą wnątrzu łwá przyrodzoną gorączořcią. *GlabGad* K2v.

przychodzący skąd (1): Apoliotos, Nomen venti, Wyatr od włchodu słońca przychodzący. *Mącz* 12a.

Szereg: »przychodzący i odchodzący« (1): poniewáłz od Bogá światłości/ ábo w świetle nieprzyřtępnym mielźkáiącego/ v ktorego niemáłz odmiány światłości/ ćieniá ná przemiány przychodzącego y odchodzącego/ włzyřtko dobre dołkonále pochodzi. *CzechRozm* 209.

c. *O abstraktach (7) :*

przychodzący komu od kogo (1): by trwála wřercu wiernych Ewánielia/ y z vřt by kořcielnych y kápláńńkich podánim iednemu od drugiego przychodząca/ niewychodziá. *SkarŻyw* 364.

α. *O zjawiskach społecznych i politycznych (1) :*

Wyrażenie: »skąd inąd przychodzący« (1): Adventitiis et externis adiumentis uti Obcych á zkąd ynąd przichodzących pomocy vżywáć. *Mącz* 481b.

β. *O działaniach; w przen* (2) : A ielřliby łtroź vřzřzał miecz przychodzący/ á nie zátrábił w trąbę: [...] on iřćie w niepráwořci łwoiey poiman ielř *Leop Ez* 33/6.

przychodzący na co (1): A on wyźrzyli [*lege: ujźrzy-li*] miecz przychodzący ná ziemię/ y zątrąbili [*lege: zątrąbi-li*] w trąbę *Leop Ez 33/3*.

γ. O zjawiskach psychicznych [na kogo w kogo] (1) : Ktora śiła iego álbo moc ná nas y w nas przychodząca/ y nas obżywiąiąca/ nie źle mogła by być rzeczoną z iftności iego niektore nam wdźzielenie *WujJudConf 256*.

δ. O sprawach do rozpatrzenia [do kogo] (2) : A niechby iuz ci lędźziowie mieli moc lędźzić/ fćkázować/ y łutecznie kończyć wśzytkie fćprawy do nich przychodzące [*causas omnes ad se perlatas*]/ bez dálźze⁸⁰ odzywánia. *ModrzBaz 92v, 91*.

2. Objawiający się (bez uwzględnienia poprzedniego miejsca przebywania); veniens PolAnt, Vulg (41) :

a. O Chrystusie (22) :

przychodzący do kogo (2): *RejPosWstaw 21v; Widźzieliłmy nawyźźzego kápłaná do nas przychodzącego SkarKaz 158b*.

przychodzący skąd (1): Y ktoźby tedy takim Doktorem z niebá do nas przychodzącym gárdzić miał *RejPosWstaw 21v*.

αα. W funkcji rzeczownika [skąd] (1) : Z wyłoca [!] przychodzący [*Qui desursum venit*]/ nád wśzytkimi ielt. *WujNT Ioann 3/31*.

α. O powtórny przyjsciu Chrystusa (19) : y vyzrycie Syná człowieczego fiedzącego ná prąwicy mocy Bożej/ y przychodzącego z obłoki niebiełkami. *BibRadz Mar 14/62, Luc 21/27; BielKron 467v; RejPos 4v [2 r.], 7v; RejPosWstaw [21³]v; LatHar 695, 709; WujNT Matth 26/30, 64, Mar 13/26, 14/62, Luc 21/27; SkarKaz 1b [zawsze przekład i odwołania do tego samego tekstu]*.

przychodzący w czym (3): Ielti kto chce zámną przyść/ wyźrzą fyná człowieczego przychodzącego w krolełtwie fwoim. *Leop AAA4v, BBB3; WujNT Matth 16/28*.

W przen (1) : iż łą niektorzy z tych co tu ftoią ktorzy nie vkulżą śmierci/ aż vyrzą krolełtwo Boże [tj. *Syna Bożego*] przychodzące w mocy. *WujNT Mar 9/1[8/39]*.

b. Rodzący się (o istnieniu na świecie) (19) :

Wyrażenie: »na (ten) świat przychodzący« = veniens in mundum Vulg [szyk 10:9] (19): Abowim łam pan Kryłtus yełt śwyátłóć prawdźiwa ktora ośwyeca káźdego człowyełká przychodzącego ná ten śwyát *KromRozm I E3; KromRozm III M4; KrowObr 43v, 88v, 90v, 122; SarnUzn E7; RejAp 134; Ale łtali [ludzie święci] ząwźdy mocno przy łczyrey fwiátłóści/ ktora iedno oná łámá oświeca káźdego człowyełká ná ten fwiát przychodzącego RejPos 339, 339v; SkarŻyw 80, 147; iż Chriłtus pan/ ielt y łłóńcem fćprąwiedliwóści/ y fwiátłóścią prawdźiwą y fćkuteczną łudzi ná fwiát przychodzących. *CzechEp 167; ArtKanc A12v; LatHar 105, 527, 616, 687; WujNT Ioann 1/8*.*

3. Znajdujący się w jakimś stanie lub sytuacji; w sensie pozytywnym: osiágający, uzyskujący, zdobywający; w sensie negatywnym: wpadający, popadający (4) :

a. O stanach psychicznych i umysłowych (2) :

Wyrażenie: »w rozpacz przychodzący« (1): vkáz moc fwą nád łudem fwym w rołpácź przychodzącym *BielKron 30v*.

a. *Poznający, przyswajający sobie [ku czemu] (1)*: Abowym ftych fą/ ktorzy fye w domy wkradąją/ á wnyewolą w wodzą nyewyafki obcyżone grzechy/ [...] záfwi fye vczące/ á nigdy ku vmyeyętności prawdy nye przychodzące. *KromRozm I B4*.

b. *O wieku: trwający do jakichś czasów [do kogo] (2)*: Tyś [...] náuki y wiary iáko złotem przepletáney tkánice z fzáty Chryftufowey/ zrofkazánia tegoż zakonodawce/ áfz do nas przychodzącey/ dochował *SkarJedn 147, 103*.

4. *Następujący w czasie (w zdaniach podmiotowych) (21)*:

a. *Z podmiotem oznaczającym stan lub wydarzenie: zdarzający się; z określeniem przyczyny: powstający, biorący się skądś; invadens PolAnt (18)*: O Známionách przychodzących przed Chorobą. *SienLek 18v, 19*.

przychodzący od czego (1): Cholerica tormina, Gryzienie w zółądku/ od żółtości á zieleni przychodzące. *Mącz 52a*.

przychodzący z czego (5): *PatKaz I 5v*; Taka [uryna] znamionuie Synocham/ to iest łóżną niemocz ogniową/ z zbythku krwi telko przychodzącą. *FalZioł V 5v, 51*; Tu więc wízelki moze pobaczyc pożytek przychodząci z nauki á z vmieiętności tego poznawania *GlabGad L8v*; *BibRadz Is 25 arg*.

przychodzący na kogo, na co (5): iż niekiedy gniew náfzego skazánia oglądałz ná twoię nádętość przychodzący [*super tuam arrogantiam promulgandas*]. *HistAl E6v*; Aczkolwiek gwiazdy niebiekie/ wiela rzeczy ná swiát przichodzących pewnymi y nieomylnymi znákami fą *LeovPrzep b2v*; *KuczbKat 95*; Thak iż fię ludzie z duże wylękną/ przed ftráchem y oczekawánien niezfczęcía przychodzącego ná okrąg źiemie *BibRadz Luc 21/26*; *ModrzBaz [38]v*.

przychodzący skąd (1): Coż fobie poczniećie w dzień náwiedzenia y niezfczęcía z dáleká przychodzącego? *PowodPr 69*.

Z określeniem powtarzalności (1): A ták/ iefli fię to podoba/ wybawmy iuż z tey prace popráfowánia praw/ ná káždy rok przychodzącey [*cura fere quotannis*] ludzi ślácheckiego fтанu *ModrzBaz 97*.

Wyrażenie: »zaś przychodzący« = powtarzający się (1): Febres reciduae, Záfz przichodzące febry/ álbo/ źimnice. *Mącz 29c*.

Szereg: »przychodzący i odchodzący« = przemijający, nietrwały [szyk 1:1] (2): Ale fám w fobie Bog záfwdy iednáki/ á odmiány żadney y przypadkow przychodzących y odchodzących nie ma. *SkarKaz 485a, 485b*.

b. *Z podmiotem oznaczającym czas lub jednostkę czasu: nastający (o czasie następującym obiektywnie: w stałej kolejności (kalendarzowej lub wyznaczonej)) (3)*: A nieináczey iáko ftróż zmorzony fnem oczekáwa dniá przychodzącego ták też fercá náffe oczekawáią fáfkwego wfpmożenya twego *RejPs 197v*.

Wyrażenia: »blisku przychodzący« = najbliższy (1): tedy snowu taky miedzy sobą doczassny rozdial poczawssy od swiatha swiathego Michala blyssku przychodzącego asz do zupełnich piączy lath są vczynily *ZapWar 1548 nr 2668*.

»czas przychodzący« (1): Tu máfz wiedziecz czas iuż natychmiaft przichodzączy złączenia albo rodzenia *FalZioł V 16*.

5. [*Przyszły, mający nastąpić w przyszłości*; y prze mąke sswoie przichodzancza bogu oyczv poleczil [Jezus] gie y wssithky wierzancze wen. *SprChęd* 31, 8.]

6. *Przypadający, dostający się komuś jako własność; proveniens Modrz, JanStat (9) :*

przychodzący z czego (6): Ale ktorzi *beneficia* dożywotne máią/ cí wedle przemożenia káždego *beneficium* y wedle dochodu z gumien y z czynńzow przychodzącego żeby pirwřzą y wtorą łumnę fłkádáli. *ModrzBaz* 121v, 120, 122v; á połowicá pieniędzy z takowégo náymu przychodzących nam ma byđz daná *SarnStat* 1093, 209, 1075.

przychodzący komu skąd (1): którėby [rozterki] mogły lie wćcząć/ gdybyłmy dopuścili winy nálezé nam z łądów nálezých przychodzące łługam ábo innym poddánym nálezým [...] wyciągáć od tych/ którzy [...] *SarnStat* 887.

przychodzący na kogo, na co (2): Y kładli tám ofiárownicy/ ktorzy łtrzegli progá/ wřzytki pieniądze przychodzące [*quae adducebatur*] ná dom Iehowy. *BudBib* 4.Reg 12/9; *ModrzBaz* 27v.

Synonimy: 4. *nastający*; 5. *przyszły*.

Cf **PRZYCHODZIĆ**